

**Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo**

Poljanska cesta 28
1000 Ljubljana
T 01 30 05 100
F 01 30 05 199
www.zrssi.si

Naslov gradiva:

OSAMOSVOJITVENA EKSKURZIJA NA KOČEVSKO

**Avtor gradiva:
Janez Tanko**

Izvedbo projekta je omogočilo sofinanciranje Evropskega socialnega sklada Evropske unije in Ministrstva za šolstvo in šport.

OSAMOSVOJITVENA EKSKURZIJA NA KOČEVSKO

1. Vsebinski cilji ekskurzije:

- naštejejo vse države v katerih smo živeli Slovenci
- ovrednotijo pomen zbora odposlancev slovenskega naroda
- spoznajo posledice državljanske vojne l. 1945 na Slovenskem
- ugotovijo gospodarske, politične in kulturne razlike med SFRJ in RS
- spoznajo značilnosti zaprtega območja
- spoznajo najpomembnejše osebnosti, dogodke, diplomatske in vojaške akcije za osamosvojitve Slovenije

2. Procesni cilji:

- samostojno brskanje po literaturi
- ogled najpomembnejših prizorišč, ki so zaznamovala slovensko zgodovino na obiskanem področju
- priprava poročil s ekskurzije
- spremljanje razlage predavateljev, vodičev in kustosov
- izpolnjevanje učnih listov
- delo z različnimi zgodovinskimi viri
- fotografiranje prizorišč

3. Lokacije:

- a) pokrajinski muzej Kočevje -ogled razstave NAROD SI BO PISAL SODBO SAM-Slovenija od ideje do države
- b) Kočevski rog (jama pod Krenom ogled množičnih po vojni pobitih domobrancev)
- c) Kočevska reka – nekdanje zaprto območje
- č) Gotenica

4. Medpredmetne povezave:

GEOGRAFIJA

ETNOLOGIJA

UMETNOSTNA ZGODOVINA

FOTOGRAFIJA

4. Trajane : 1 dnevna

III. NACIZEM NA KOČEVSKEM

Hitler je uspel z vzponom na oblast utrditi nacizem in ponovno uveljaviti Nemčijo kot evropsko velesilo. To je predramilo tudi kočevske Nemce in njihove stoletne sanje po vrnitvi v Reich. Med mladimi so se nacistične ideje širile že leta 1929. Zato so poskrbeli nekateri dijaki in študentje, ki so študirali v Nemčiji. Prav posebno vlogo so imeli kočevski krošnjarji, ki so z razpadom Avstro-Ogrske izgubili velik trg. Poslej so se usmerili v Nemčijo, kjer so jih vzgajali za nacistične propagandiste. Pred volitvami decembra 1938 so radikalni nacisti na Kočevskem odstavili konzervativne voditelje. Kulturbund v Sloveniji in na kočevskem se je obnovil po vseh vaseh jeseni 1939.

2. PRESELITEV KOČEVSKIH NEMCEV

Adolf Hitler je razdelil slovensko ozemlje leta 1941 med tri države. Področje kočevske je prišlo v Ljubljansko pokrajino, ki so jo zasedli Italijani. Maja 1941 je bila tudi formalnopravno priključena k Kraljevini Italiji. Za Slovence je to pomenilo vzpostavitev italijanskega okupacijskega sistema. Reakcija na to pa je bila dvojna. Oborožen odpor na eni in kolaboracija na drugi strani.

Za kočevske Nemce je to pomenilo sprožitev zahtev po preselitvi. Njihovo stališče je bilo jasno: čimprejšnja preselitev. Po vrnitvi iz Nemčije je stekla široka propagandna akcija in pozivi na preselitev. V slogu nacistične rasne politike so pregledovali vse nemške preseljence, tako tudi kočevske Nemce. Rasni oddelek vselitvenega urada v Kočevju

je podal oceno o rasnih značilnostih Kočevarjev. Ugotovitve pregleda so potrdile domneve, da je Kočevskih Nemcev manj kot so kazala predvsem Nemška štetja.

Po preselitvi kočevskih Nemcev so italijanske oblasti začele načrtno naseljevati ljudi. Predvideno akcijo je prekinila partizanska osvoboditev območja. Izpraznjeno območje je bilo idealno za razvoj partizanskega gibanja. Zato je italijanska vojska v roški ofenzivi jeseni 1941 načrtno uničevala vasi, da bi preprečila bivanje partizanom.

3. MEDVOJNO IN POVOJNO DOGAJNJE

Mesto Kočevje je imelo med drugo svetovno vojno pomembno strateško vlogo. Zaradi tega je bilo izpostavljeno mnogim napadom tako nemške kot tudi partizanske strani. Varovalo je pot Ljubljana -Delnice -Kvarnerski zaliv. Obravnavano območje je bilo prizorišče mnogih vojaških spopadov. Ugoden prehod čez območje so izrabljale partizanske enote.

Že med samo drugo svetovno vojno je Kočevje in širša okolica dobila novo vlogo. Zaradi izselitve Nemcev je bilo območje idealno za razvoj partizanskega gibanja. Italijani so območje zelo težko kontrolirali. Vodstvo narodno -osvobodilnega gibanja je že pred italijansko kapitulacijo začelo pripravljati volitve predstavnikov slovenskega naroda. Zbor odposlancev slovenskega naroda je zasedal od 1.-3.oktobra 1943 v Kočevju. Na zborovanju so izvolili državne organe oblasti. Zato Kočevski Zbor upravičeno označujemo kot prvi izvoljeni parlament v slovenski zgodovini. Čeprav je v njem imela glavno vlogo komunistična partija lahko opredelimo zbor kot pomemben prispevek k nastajanju slovenske državnosti. Kot tak je bil ovrednoten v novejšem času.¹

Po vojni so se na območju zgodile velike spremembe. Vojna je za sabo pustila materialno škodo in človeške žrtve. Nova oblast je uvajala nov politični in gospodarski sistem. Največje spremembe je doživela demografska in nacionalna struktura prebivalstva. Del območja (predvsem Kočevsko) je bil stigmatiziran zaradi množičnih pobojev v Kočevskem Rogu maja 1945, kasneje z nastankom varovanega območja leta 1948.

4. 1.NASTANEK ZAPRTEGA OBMOČJA

V Jugoslaviji se je pokazala potreba po uveljavitvi projekta, ki je predvideval zaščito najvišjega republiškega in državnega vodstva. Ta projekt so narekovale tako notranje kot zunanje politične razmere.

Najpomembnejši zunanje politični razlog je bil zaostritev odnosov med Titom in Stalinom znotraj Kominterne. Posledice te zaostritve so se z vsemi napetostmi, zaostrovanji in grožnjami na vseh področjih odvijale v obdobju informbiroja od leta 1947 do leta 1953. Na osnovi teh dogodkov se je izoblikovala ideja o oblikovanju območja, kamor bi se vodstvo umaknilo. Notranje politične razmere pa so zahtevale ohranitev dveh pomembnih procesov, ki sta temeljila na NOB. Eden je bil prevzem in ohranitev oblasti KP in drugi zaščita pridobitev socialistične revolucije. Nalogo za izbiro lokacije zaprtega in varovanega območja je za področje Slovenije dobil tedanji načelnik OZNE (Organizacija za Zaščito Naroda) Ivan Maček -Matija.

Razlogov za izbiro Kočevske je bilo več:

Najpomembnejši je bil strateški vidik ob morebitnem napadu se je bilo možno hitro umakniti v centralno Bosno ali k morju. Nadaljni razlogi so bili obrobnost, gozdnatost (80%) in majhna gostota prebivalstva Kočevske, kjer je bilo mogoče prikriti potrebne objekte. Ozemlje Kočevske je bilo poznano voditeljem NOG, predvsem pa samemu snovalcu projekta. In na koncu je to območje že skrivalo v Kočevskem Rogu izvršene množične poboje zmagovalcev nad premaganimi domobranci in ostalimi paravojaškimi skupinami iz cele Jugoslavije.

Leta 1949 je bilo v Beograd poklicano najvišje Slovensko vodstvo. Na seji, ki jo je vodil Boris Kidrič so predstavili potencialno nevarnost vojaškega napada SZ na Jugoslavijo. Udeleženci iz vse Jugoslavije so dobili natančna navodila, kako v največji tajnosti izgraditi objekte za republiške rezervne komandne položaje.

Z prvimi deli so strokovnjaki na Kočevskem pričeli novembra leta 1949. Najprej je sledila geološka analiza terena, ki jo pokazala da je teren primeren za gradnjo podzemnih bunkerjev. Potem je sledila izbira ljudi, ki so izvedli gradnjo. Prva ekipa je prišla na delovišče 1. 5. 1950. Zahtevna podzemna dela so opravljali strokovnjaki za katere se je kasneje izkazalo, da niso usposobljeni za tako zahtevna dela. Zato so se dela nepričakovano zavlekla. Sredstva so bila zagotovljena iz tedanjega zveznega proračuna. Nov sestanek sredi leta 1950 v Beogradu je dal vodjem projekta nova navodila. Sama gradnja je bila pod nadzorom in izvedbo OZNE. V dograditev objektov so bili vključeni zunanji strokovnjaki.

Po pričevanjih vodilnih nadzornikov del so vsa dela opravili vojaškimi prostovoljci. Kaznjenci in interniranci naj ne bi bili primerni za gradnjo tako pomembnih objektov. Prav tako so zanikali kakršnekoli eksekucije. Varovano območje je bilo formirano na območju Gotenice in Škrilja leta 1949-1950. ²Pravni status zaprtega območja je bil vse do devetdesetih let neurejen, predvsem zaradi pravnega postopka, ki bi ogrozil tajnost. Varovanje objekta so izvrševali pripadniki posebnih enot tedanje policije. Leta 1953 iz enotnega območja nastaneta dve z različnimi nalogami in stopnjami varovanja:

- širše območje varovanega Posestva Snežnik
- manjše področje okoli Gotenice in Škrilja kot strogo varovano območje z izgradnjo republiških zaščitnih objektov.³

4. 2 ŠIRŠE VAROVNO OBMOČJE

Leta 1953 je bila ustanovljena uprava Posestva Snežnik, ki je bil po pravnih formulacijah zavod s samostojnih financiranjem in uradnim imenom Državno posestvo Snežnik Kočevska Reka. Zavod je imel naslednje naloge:

- kmetijska proizvodnja
- nega gozdov in predelava lesnih proizvodov
- prevoz potnikov in blaga s tovornjaki in avtobusi

Širše varovano območje, katerega center je bila Kočevska Reka in Posestvo Snežnik, je bila državica v malem. Dostop v območje so imeli domačini in njihovi obiskovalci, ki jim je bil prihod predhodno dovoljen. Naselje je bilo opremljeno z vso potrebno infrastrukturo, tako da so prebivalci le redko zapuščali območje. To je bil širši varovalni "obroč", za katerim je nastajalo strogo varovano območje, kjer so se nahajali objekti, pripravljeni za preselitev slovenskega vodstva v primeru krizne situacije.⁴

4.3 STROGO VAROVANO OBMOČJE

Vstop na to območje je bil skoraj nemogoč. Na območje niso smeli niti zaposleni na Posestvu Snežnik. Celotno ozemlje je bilo izbrisano z vseh preglednih kart. O območju se ni govorilo. Vsaka najmanjša informacija, ki bi morebiti prišla na dan je bila takoj prestrežena in registrirana s strani OZNE in kasneje UDBE. Njuna mreža je bila gosto posejana in natančno določeno. Nadzor je bil prikrit, vendar pa izjemno učinkovit. Uslužbenci so bili pretežno iz Kočevja in okolice, nekateri tudi iz Ljubljane. Zaposleni so bili posebno skrbno izbrani in preverjeni, "neoporečni" so morali biti tudi njihovi svojci. Preverjanje oseb je bilo zelo strogo in temeljito, tako da ubežnikov (razen enega) ni bilo. Za zaposlene je v območju veljal v prvih desetih letih zelo strog režim. Svojce so obiskovali le enkrat mesečno, pa še to so jih na srečanje peljali v Ljubljano. Kasneje so odhajali domov že vsako soboto in za praznike. Na začetku se je z vsakim delavcem osebno pogovoril direktor Ivan Maček o strogi tajnosti objekta. Z pogostimi obiski v Gotenici in osebnimi stiki si je pridobil zaupanje in popolno lojalnost zaposlenih. Izbrali so le najboljše delavce, ki so bili vsi člani Zveze komunistov. Za svoje osemurno delo v težavnih pogojih so dobili precej višje plače.⁵

Leta 1958 je bilo zahodno od Gotenice nad vasjo dograjeno zaklonišče za bivše slovensko komunistično vodstvo. Celoten sistem zajema podzemne hodnike in sobe v katerih se nahajajo medicinska soba, kinodvorana, pisarne, itd. Stalno temperaturo 18 C zagotavljajo prezračevalne naprave, ki preprečujejo nastanek vlage v objektu. V primeru izpada električne energije sta na voljo dva agregata na nafto. Zaklonišče sprejme lahko 100 članov vodstva. Za najnujnejšo prehrano je v Gotenici kmetijski kombinat, ki goji kokoši, svinje in govejo živino. Poleg tega so tu še zaloge hrane, ki lahko preživijo 3000 ljudi 90 dni brez pomoči od zunaj. Poleg glavnega objekta je še manjši v okolici Gotenice in poleg vasi Borovec. Strogo varovano je tudi območje Škrilja, kjer je center za zaveze z lasnimi napravami.

V času osamosvajanja je bil v Kočevski Reki 17. decembra 1990 prvi postroj MSNZ-Maneverske strukture narodne zaščite.

5

II. KOČEVSKI ROG-JAMA POD KRENOM

Med sklepnimi boji za osvoboditev Slovenije 1945 so se z njenega ozemlja umikale na avstrijsko Koroško številne oborožene enote, ki so se bojevale na strani nemških oboroženih sil in proti slovenski in jugoslovanski narodnoosvobodilni vojski (okoli 10.000 oseb).

Britanska jih je vojska razorožila in nastanila v dve taborišči v Vetrinju.

Na Koroško so se umikale poražene enote z italijanskega, jugoslovanskega in vzhodnega bojišča. Poveljstvo zavezniških sil se je sredi maja 1945 odločilo, da je vse iz Jugoslavije in Sovjetske zveze prispele vojaške in civilne osebe vrnejo iz Koroške domačim oblastem.

Po tednu dni bivanja na Koroškem so začele zavezniške sile vračati kolaborante, 27. maja oborožene pripadnike slovenskega protipartizanskega gibanja. V britanskih poročilih je navedeno, da so od 18. do 31. maja 1945 izročili jugoslovanskim oblastem 10.196 Hrvatov, 8.263 Slovencev, 5.480 Srbov in 400 Črnogorcev, drugi britanski viri pa govorijo o 11.000 izročenih Slovencih in med njimi ok. 600 civilistih.

V Slovenijo so izročene vojaške in civilne osebe prepeljali strogo varovani transporti.

Taborišča za sprejem in obravnavo vrnjenih oseb je upravljala OZNA za Slovenijo, varovali pa so jih vojaki KNOJ-a. Pripadniki OZNE so ujetnike kratko zasliševali in zapisnike pošiljali načelstvu slovenske OZNE (vodil ga je Ivan Maček Matija), kjer je komisija ali morda celo posameznik razvrščal zaslišance v skupine A, B ali C (slednja je pomenila usmrtitev).

Določene za usmrtitev so navadno zvečer odpeljali na kraj usmrtitve: iz Šentvida z vlakom do Kočevja in naprej s kamioni do kraških brezen v Kočevskem Rogu, med katerimi je najbolj znano pod Krenom. Po podatkih je mogoče sklepati, da so konec maja in v začetku junija 1945 tako usmrtili okoli 7.500 vrnjenih domobrancev in policistov.

Največ množičnih usmrtitev v Sloveniji je bilo od maja do julija 1945 (zlasti vrnjenih ali doma zajetih domobrancev ter ujetnikov iz drugih jugoslovanskih republik) in nato do januarja 1946 (Nemcev, Italijanov ter kolaborantstva in protikomunizma osumljenih Slovencev). Množico grobišč simbolizirata brezno pod Krenom v Kočevskem Rogu in Teharje.

I. KRATEK PREGLED SLOVENSKE ZGODOVINE IN DRŽAV

Predniki današnjih Slovencev so se na ozemlju Slovenije naselili v 6. stoletju. V 7. stoletju se je oblikovala Karantanija, prva država alpskih Slovanov po padcu Rimskega imperija. Leta 745 je Karantanija v zameno za obrambo proti Obrom priznala bavarsko nadoblast, medtem ko je notranjo samostojnost ohranila do preoblikovanja v frankovsko grofijo leta 828. V 7. stoletju se je na prostoru osrednje Slovenije izoblikovala še ena slovanska plemenska tvorba - Karniola, ki je v 8. stoletju tudi prišla v sklop frankovske države. V času od 8. stoletja se je iz Salzburga in Ogleja začelo širiti tudi krščanstvo.

Okoli leta 1000 so bili napisani Brižinski spomeniki, prvi pisni dokument v slovenščini. V latinici je bilo zapisano tudi prvo slovansko narečje. V 14. stoletju je padla večina slovenskega ozemlja v posest Habsburžanov. Od 15. stoletja do leta 1806 Slovenci živijo razdeljeni na dežele: Kranjsko, Trst, Istro, Goriško, Koroško in Štajersko v sklopu Rimskega cesarstva nemške narodnosti. S prevlado Napoleona v Evropi Slovenci spadajo v Ilirske province (1809 do 1813), ki so bile sestavni del francoskega cesarstva. Po uničenju Napoleona Slovenci živijo v Avstrijskem kasneje v Avstro-ogrskem cesarstvu.

V letu 1848 so v Pomladi narodov med številnimi narodi tudi Slovenci s političnim programom zahtevali združeno Slovenijo.

Z razpadom avstro-ogrske monarhije leta 1918 so južnoslovanski narodi nekdanje monarhije 29. oktobra 1918 razglasili narodno osvoboditev in ustanovitev samostojne države Slovencev, Hrvatov in Srbov s središčem v Zagrebu. Nevarnost s strani Italije, ki je zasedla Primorsko in Istro ter dele Dalmacije, in pritisk Srbov po združitvi v skupno državo sta botrovali 1. decembra 1918 združitvi Države SHS s Kraljevino Srbijo v Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se je 1929 preimenovala v Kraljevino Jugoslavija.

Kraljevina Jugoslavija je med 2. svetovno vojno razpadla, Slovenci pa so se pridružili Demokratični federativni Jugoslaviji, uradno razglašeni 29. novembra 1945. Država se je leto

kasneje 1946 preimenovala v Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo (FLRJ) in še kasneje leta 1963 v Socialistično federativno republiko Jugoslavijo (SFRJ). Današnja Slovenija je na osnovi plebiscitne odločitve razglasila neodvisnost od SFRJ 25. junija 1991.

UČNI LIST 1– GRBI IN DRŽAVE

Na razstavi poišči, katerim državam so pripadali posamezni grbi in odgovore napiši na ustrezne črte ob slikah. Naloga ima namen ponoviti države v katerih smo Slovenci živeli.

1. DRŽAVA _____

A) Koliko časa je obstajal _____.

B) Katera vladarska družina je vladala _____

2. DRŽAVA _____

A) Po katerih provincah ima ime? _____

B) Koliko časa je obstajala? _____

3. DRŽAVA _____

A) Koliko časa je obstajala? _____

B) Kako se je imenovala vladarska družina?

---

4. DRŽAVA _____

A) Koliko časa je obstajal? _____

B) Kako se je imenoval voditelj? _____

5. REPUBLIKA _____

A) Kateri simbol je v sredini? _____

b) Kateri listi prepletajo spodnji del? _____

6. DRŽAVA _____

A) Kdaj je nastala? _____

B) Katera dva simbola se ponovita pri obeh zadnjih grbih?

_____

UČNI LIST 2- OSEBNOSTI IN DOGODKI

Na učnem listu je šest znanih osebnosti, ki so zaznamovale slovensko zgodovino! Na razstavi jih učenec/ dijak samostojno poišče. Na črte za številkami zapiše odgovore vsako pod sliko ime in priimek št. 1, kateri državi je živel in deloval 2, in kaj je ali s čim se je oseba ukvarjala št. 3.

1. _____

2. _____

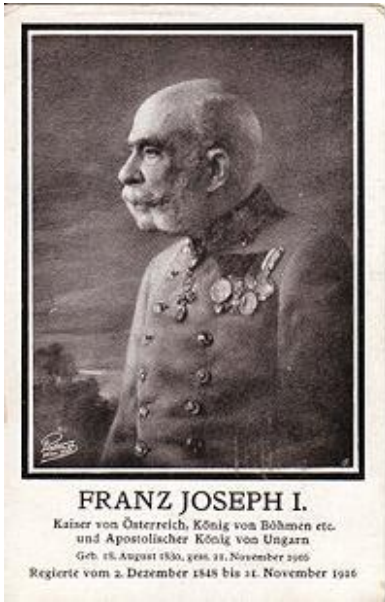
3. _____

1. _____

2. _____

3. _____

1. _____
2. _____
3. _____

1. _____
2. _____
3. _____

1. _____
2. _____
3. _____

1. _____
2. _____
3. _____

UČNI LIST 3– ZA RAZSTAVO »NAROD SI BO PISAL SODBO SAM« SLOVENIJA OD IDEJE DO DRŽAVE

Učni list lahko tudi priredimo glede na to kateri razred je. Za deveti razred je razstava lahko kot ponovitev tematskih sklopov, za ponavljanje pred NPZ (Nacionalnim preizkusom znanja), lahko razstavo uporabimo za pregledno ponovitev ključnih dogodkov, procesov, osebnosti in nenazadnje vsakdanjega življenja Slovencev skozi celo zgodovino. Razstava ponuja veliko razstavnih predmetov(virov), ki jih učenci najprej samostojno poiščejo in na podlagi katerih učenci/dijaki sklepajo o pomenu in uporabnosti posameznega predmeta.

Slovenski narod se je začel nacionalno prebujati v začetku ___ stoletja. To se je kazalo v _____, ko so si kmetje za cilj postavili boj proti _____. Največji kmečki upori pri nas so bili

_____.

V istem obdobju so k prebujanju slovenske narodne zavesti prispevali tudi _____. Njihovo načelo je bilo, naj vsak kristjan bere Sveto pismo v _____ jeziku.

Prvi slovenski knjigi Abecedarij in Katekizem je izdal _____ leta 1550.
Sveto pismo je prevedel v slovenščino _____.

Zavest o enotnem narodu se je okrepila v drugi polovici 18. stol., ko so razsvetljenstvo, razvoj gospodarstva in družbe začeli spodjedati absolutizem. S šolsko reformo Marije Terezije so se tudi slovenskemu kmetu odprla šolska vrata. Pojavljati se je začela zahteva po uveljavljanju _____ v _____, _____ in književnosti, kjer se je narodno prebujenje začelo najprej uveljavljati.

Leta 1809 so bile ustanovljene _____ z glavnim mestom Ljubljano. Valentin Vodnik je v tem času v pesmi Ilirija zveličana za deželo, kjer se rojaki sporazumevajo v njegovem materinem jeziku, poimenoval _____. Ilirske province so obsegale _____.

Po propadu Ilirskih provinc je bilo slovensko ozemlje ponovno združeno v eni državi, ki so ji vladali _____. Z uvedbo _____ 1848 je bilo onemogočeno vsakršno politično delovanje Slovencev, razvijala pa se je kulturna in jezikovna dejavnost. Na Koroškem je narodno zavest budil _____. Sedež lavantinske škofije je prenesel v _____, tako je zavrl _____ slovenske Štajerske in posredno preprečil priključitev tega dela _____ k Avstriji po _____.

Kdo je bil Janez Bleiweis?

_____

Slovensko narodno in jezikovno samostojnost je zagovarjal tudi naš največji pesnik _____, kar se izraža tudi v njegovi pesmi _____. Matija Majar – Ziljski je prvi izrazil misel o združitvi Slovencev. Poleg tega je v programu _____ zahteval tudi vpeljavo slovenskega jezika v _____ in _____.

Zemljevid Slovenske dežele in pokrajin iz leta 1853 je prvi zemljevid slovenskega ozemlja na katerem so imena krajev napisana v _____ njegov avtor pa je bil Peter _____.

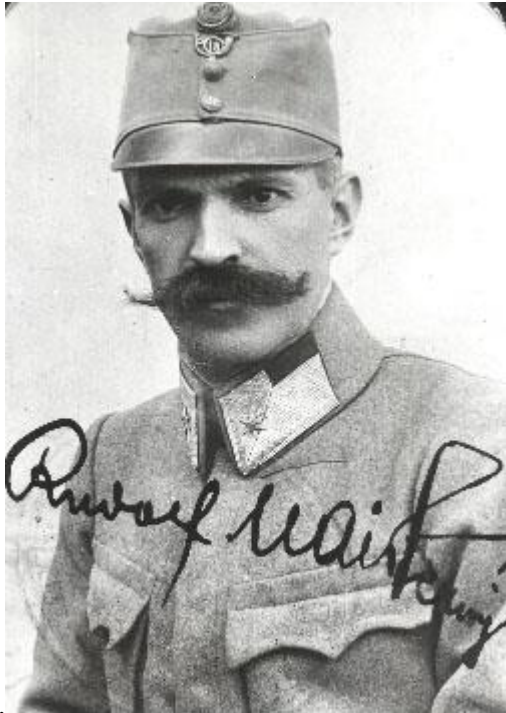
Kaj so čitalnice? _____.

Za kaj so se zavzemali na taborih? _____.

Enotno slovensko politično delovanje se je razcepilo konec 19. stoletja. V začetku 20. stoletja se je večina slovenskih političnih strank zavzemala za trializem, ki je zagovarjal _____.

Leta 1917 so bili slovenski, istrski in dalmatinski poslanci združeni v Jugoslovanskem klubu. Svoja stališča so predstavili v t.i. Majniški deklaraciji, katere uresničitev bi pomenila zlom dualizma. Organizirano deklaracijsko gibanje je privedlo do ustanovitve Države

_____ 29. 10. 1918, ki se je 1. 12. 1918 združila s Kraljevino Srbijo in Kraljevino Črna Gora v _____. Po prvi svetovni vojni je velik del slovenskega etničnega ozemlja pripadel Italiji, ki je zaradi _____ pogodbe zasedla zahodno Slovenijo. Koroška je po _____ 10. 10. 1920 pripadla Avstriji. Prekmurje je bilo leta 1920 priključeno Kraljevini

SHS.

Štajersko z Mariborom je v začetku novembra 1918 zasedel _____. Slovenska vključitev v Kraljevino SHS je pomenila napredek v slovenskem narodnostnem razvoju (številne kulturne ustanove, univerza v Ljubljani, šolstvo v slovenskem jeziku, veliko slovenskih knjig in časopisov, Akademija znanosti in umetnosti, itd.). Šestega januarja 1929 je kralj Aleksander razpustil parlament in uvedel _____. Ime monarhije se je spremenilo v _____. Razdeljena je bila na 9 _____. Večina slovenskega ozemlja v okviru Kraljevina je bila vključena v _____.

Aprila 1941 so si slovensko ozemlje razdelile:

_____ - ozemlje:

_____ -ozemlje:

_____ -ozemlje:

Cilj vseh treh okupatorjev je bil uničiti slovenski narod. Slovenci ob zasedbi niso imeli enotnega političnega vodstva. V hiter konec vojne je verjela le Komunistična partija

Slovenije, ki se je povezala s krščanskimi socialisti, delom Sokolov in kulturnimi delavci. Ustanovili so protimperialistično fronto, ki se je preimenovala v _____ slovenskega naroda, ki je prevzela vodenje oboroženega odpora v Sloveniji. V Sloveniji so se pojavile različne ilegalne skupine, ki so bile usmerjene proti komunistom in okupatorju ter so priznavale le begunsko vlado v Londonu, kasneje pa so se zatekle pod okupatorjevo okrilje.

Osvobojeno ozemlje je konec junija 1942 obsegalo 2/3 Ljubljanske pokrajine. Izvedli so volitve v Narodnoosvobodilne odbore. Volili so vsi starejši od 18 let, volilno pravico so prvič dobile tudi _____.

Septembra 1943 so bile razpisane

volitve _____. Zasedanje je bilo v Kočevju, ker je _____ in _____.

Glavni sklepi Zbora odposlancev:

_____
_____
_____.

_____. Februarja 1944 se je v Črnomlju sestal Slovenski narodnoosvobodilni odbor, ki se je preimenoval v Slovenski narodnoosvobodilni svet in je bil

_____. Med drugim so sprejeli tudi sklep o ustanovitvi slovenske narodne vlade, ki so jo imenovali v Ajdovščini 5. maja 1945.

Partizanski tabor je že ob kapitulaciji Italije obračunal s svojimi sovražniki, preostale enote pa so se povezale z _____ okupatorjem. Ljubljanski župan in general _____ je bil med pobudniki za ustanovitev enot Slovenskega domobranstva.

Kdo je ob koncu vojne osvobodil večino slovenskega etničnega ozemlja? _____

Po drugi svetovni vojni je bila večina slovenskega etničnega ozemlja združenega v eni državi. Avstrija je obdržala _____, Italija _____. Narodnoosvobodilno gibanje je skoraj v celoti uresničilo program _____. Oblast je po vojni prevzela _____, v kateri je popolnoma prevladal _____ vpliv. Kmalu se je vzpostavil enostrankarski sistem Komunistične partije Jugoslavije.

Po letu 1974 so republike dobile večje pristojnosti.

Nesporni večkratni voditelj SFRJ je bil _____.

Po njegovi smrti 1980, ko je umrl pa so se krepile srbske težnje po nadvladi.

Krepili so se spori med Jugoslovansko ljudsko armado in Slovenijo. V Sloveniji so se začele pojavljati nove politične stranke po letu 1989. _____

23. decembra 1990 je potekal _____ za samostojno in neodvisno Slovenijo,

25. junija 1991 je bil sprejet ustavni zakon o grbu in zastavi, temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, Deklaracijo o neodvisnosti. S temi ukrepi je bila uvedena državna samostojnost Republike Slovenije. V noči s 26. na 27. junij 1991 se je začela desetdnevna vojna za Slovenijo. Slovenija je uvedla lastno valuto _____.

Ustava je bila sprejeta 23. decembra 1991. V njej je Slovenija opredeljena kot demokratična republika ter pravna in socialna država, v kateri ima oblast _____. Po ustavi so zagotovljene človekove pravice in temeljne svoboščine. Naštej jih nekaj:
